

บทที่ 5

เปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHÀNG และ XIÀ กับภาษาไทย

คำ shàng และ xià เป็นคำคู่ที่มีความหมายตรงข้ามในภาษาจีน คำ shàng และ xià เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยา จะแสดงการเคลื่อนที่ไปในทิศทางที่ตรงข้ามกันตามแนวตั้งอย่างเห็นได้ชัด ตัวอย่าง

他 <u>上</u> 楼。	ตรงข้ามกับ	他 <u>下</u> 楼。
Tā shàng lóu.		Tā xià lóu.
เขา <u>ขึ้น</u> ตึก		เขา <u>ลง</u> ตึก
他 <u>上</u> 车。	ตรงข้ามกับ	他 <u>下</u> 车。
Tā shàng chē.		Tā xià chē.
เขา <u>ขึ้น</u> รถ		เขา <u>ลง</u> รถ

จากตัวอย่างคำ shàng และ xià ในประโยคข้างต้น จะเห็นได้ว่าความหมายและวิธีการใช้เหมือนกับคำ ขึ้น และ ลง ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยาในภาษาไทย

อย่างไรก็ตาม ความหมายและวิธีใช้ของคำ shàng และ xià เมื่อทำหน้าที่เป็นคำเสริมกริยาบอกทิศทาง จะมีทั้งส่วนที่คล้ายกันและส่วนที่ต่างกับกับคำ ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย ในบทที่ 3-4 ได้อธิบายความหมายคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià ไว้แล้ว ในบทนี้จะเป็นการเปรียบเทียบคำ shàng และ xià กับคำภาษาไทยในลักษณะเดียวกัน

ความหมายคำ shàng และ xià เมื่อทำหน้าที่เป็นคำเสริมกริยาบอกทิศทาง จะแบ่งได้เป็นสองความหมายใหญ่ คือ ความหมายโดยตรง(บอกทิศทาง) และ ความหมายโดยนัย คำ shàng และ xià ในบางประโยคเมื่อถอดความเป็นภาษาไทยแล้ว ไม่เพียงแต่จะแปลเป็นคำ ขึ้น และ ลง เท่านั้น แต่ยังสามารถแปลเป็นคำอื่นได้อีก หรือในบางกรณีก็ไม่ต้องถอดความเป็นคำไทยแต่อย่างใด

คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià เมื่อถอดความหมายเป็นภาษาไทยแล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1. ความหมายและวิธีการใช้เหมือนกับคำ ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย 2. ความหมายเดียวกัน แต่ใช้คำเสริมกริยาต่างกัน 3. ภาษาจีนใช้คำเสริมกริยา shàng และ xià แต่ภาษาไทยไม่ใช่คำเสริมกริยา

5.1 เปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHÀNG กับภาษาไทย

การเปรียบเทียบคำ shàng กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือความหมายและวิธีใช้เหมือนคำ ขึ้น ในภาษาไทย ความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำเสริมกริยาต่างกัน และ ภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng แต่ภาษาไทยไม่ใช้คำเสริมกริยา

5.1.1 ความหมายและวิธีการใช้เหมือนคำ ขึ้น ในภาษาไทย

ในภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng ในภาษาไทยก็ใช้คำเสริมกริยา ขึ้น เหมือนกัน ความหมายและวิธีการใช้คำ shàng ซึ่งแสดงความหมายโดยตรงของคำนี้ในภาษาจีนจะเหมือนกับคำ ขึ้น ในภาษาไทย คำ ขึ้น ในภาษาไทย ที่ความหมายเหมือนกับคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng นี้ สามารถแบ่งตามความหมายได้ดังนี้

5.1.1.1 แสดงทิศทางกริยาอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง

คำ shàng ที่มีความหมายแสดงทิศทางอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะใช้คำ "ขึ้น" เหมือนกัน ตัวอย่าง

1) 蝴蝶飛上了天安門城樓。(王蒙)

Húdié fēishàng le Tiānānmén chénglóu. (Wáng Měng)

ผีเสื้อ+บิน+ขึ้น+แล้ว+เทียนอันเหมิน+พลับพลา

ผีเสื้อบินขึ้นบนพลับพลาเทียนอันเหมินแล้ว (หวางเหมิง)

2) 他提起了裙子，跳上了樓梯。(劉心武)

Tā tíqi le qúnzi , tiàoshàng le lóutī. (Liú Xīnwǔ)

เขา+ถก+ขึ้น+กระโปรง กระโดด+ขึ้น+แล้ว+บันได

เขาถกกระโปรงขึ้น แล้วกระโดดขึ้นบันได (หลิวซินอู)

3) 我爬上床鑽回被窩。(王蒙)

Wǒ páshàng chuáng zuānhui bèiwō. (Wáng Měng)

ฉัน+ปีน+ขึ้น+เตียง+มด+กลับ+ผ้าห่ม

ฉันปีนขึ้นเตียงแล้วมุดกลับเข้าไปในผ้าห่ม (หวางเหมิง)

4) 我登上十米平臺。(王朔)

Wǒ dēngshàng shí mí píngtái. (Wáng Shuò)

ฉัน+ปีน+ขึ้น+สิบเมตร+คาดฟ้า

ฉันปีนขึ้นคาดฟ้าที่สูงสิบเมตร (หวางจ้าว)

5) 他走上樓了。

Tā zǒushang lóu le.

เขา+เดิน+ขึ้น+ตึก+แล้ว

เขาเดินขึ้นตึกแล้ว

จากตัวอย่างที่ 1-5 จะเห็นได้ว่า คำ shàng กับ ขึ้น มีความหมายและวิธีการใช้ที่เหมือนกัน คำ shàng อยู่หลังคำกริยา และทำหน้าที่เป็นคำเสริมกริยาบอกทิศทาง ขึ้น อยู่หลังคำกริยาเช่นกัน และทำหน้าที่ขยายกริยา¹ เหมือนคำเสริมกริยาในภาษาจีน จากตัวอย่าง fēishang “บินขึ้น” tiàoshang “กระโดดขึ้น” páshang “ปีนขึ้น” dēngshang “ไต่ขึ้น” และ zǒushang “เดินขึ้น” จะเห็นว่าคำ shàng และ ขึ้น ล้วนแสดงถึงทิศทางอาการของ fēi “บิน” tiào “กระโดด” pá “ปีน” dēng “ไต่” และ zǒu “เดิน” จากที่ต่ำไปยังที่สูง จะสังเกตได้ว่าคำกริยาที่ใช้โดยส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นกริยาที่ผู้กระทำเป็นผู้เคลื่อนที่ไปด้วย ในตัวอย่าง ผู้กระทำคือ húdié “ผีเสื้อ” tā “เขา” และ wǒ “ฉัน” เป็นผู้กระทำที่เคลื่อนที่เอง จากสถานที่หนึ่งสู่อีกสถานที่หนึ่ง คำ shàng ที่แสดงความหมายนี้ ในประโยคจะต้องมีคำบ่งบอกจุดหมายปลายทางของทิศทางการเคลื่อนที่ของผู้กระทำด้วย เช่น chénglóu “พลับพลา” lóuti “บันได” chuáng “เตียง” píngtái “ตาดฟ้า” และ lóu “ตึก” คือ คำที่บ่งบอกสถานที่จุดหมายปลายทางของกริยา fēi “บิน” tiào “กระโดด” pá “ปีน” dēng “ไต่” และ zǒu “เดิน” ตามลำดับ

ความหมายของคำ shàng กับคำ ขึ้น นอกจากจะเหมือนกันแล้ว โครงสร้างประโยคก็เหมือนกัน ตาราง²ข้างล่างนี้จะแสดงให้เห็นโครงสร้างประโยคของภาษาจีนและภาษาไทยที่เหมือนกัน

โครงสร้างประโยค	
ภาษาจีน	ภาษาไทย
S + V + shàng + G	S + V + ขึ้น + G

¹ดร. นววรรณ พันธเมธา (2526: 21) กล่าวว่าคำ ขึ้น ในภาษาไทยเป็นคำกริยาแสดงอาการ ชนิดบอกทิศทาง ช่วยขยายความหมายของกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ว่าเคลื่อนที่ไปในทิศใด โดยจะเรียกคำ ขึ้น ว่าเป็นคำขยายกริยา

² ในตารางต่างๆของบทนี้ S = ผู้กระทำ V = คำกริยา O = ผู้ถูกกระทำ G = จุดหมาย-ปลายทาง B = จุดเริ่มต้น N = คำนาม

5.1.1.2 แสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำ โดยเปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง

ความหมายคำ shàng แสดงทิศทางกริยาของสิ่งที่ถูกกระทำ โดยเปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะใช้คำ ขึ้น เหมือนกัน ตัวอย่าง

1) 我們終於把她抬上了車。(王朔)

Wǒmen zhōngyú bǎ tā táishang le chē. (Wáng Shuò)

พวกเรา+ในที่สุด+เอา+หล่อน+หาม+ขึ้น+แล้ว+รถ

ในที่สุดพวกเราก็หามหล่อนขึ้นรถจนได้ (หวางจ้าว)

2) 我把她抱上拖車。(王小波)

Wǒ bǎ tā bàoshang tuōchē. (Wáng Xiǎobō)

ฉัน+เอา+หล่อน+อุ้ม+ขึ้น+รถลาก

ฉันอุ้มหล่อนขึ้นรถลาก (หวางเสี่ยวโบ)

3) 瑞宣把爺爺攙上車。(老舍)

Ruì Xuān bǎ yéye chānshang chē. (Lǎo shě)

รู่ยฺหวีเยียน+เอา+คุณตา+ประคอง+ขึ้น+รถ

รู่ยฺหวีเยียนประคองคุณตาขึ้นรถ (เหลาเจ้อ)

4) 馬林生將球盛上網拍。(王朔)

Mǎ Línshēng jiāng qiú chéngshang wǎngpāi. (Wáng Shuò)

หม่าหลินเซิง+นำ+ลูกขนไก่+ช้อน+ขึ้น+ไม้แบดมินตัน

หม่าหลินเซิงช้อนลูกขนไก่ขึ้นบนไม้แบดมินตัน (หวางจ้าว)

5) 不能放她一人走，把她弄上車。(王朔)

Bùnéng fàng tā yī rén zǒu, bǎ tā nòngshang chē. (Wáng Shuò)

อย่า+ปล่อย+เขา+คนเดียว+เดิน เอา+เขา+ทำ+ขึ้น+รถ

อย่าปล่อยเขาเดินคนเดียว เอาเขาขึ้นรถ (หวางจ้าว)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าคำ shàng และ ขึ้น แสดงทิศทางของ tái “ยก” bào “อุ้ม” chān “ประคอง” chéng “ช้อน” nòng “เอา” โดยเปลี่ยนทิศทางของ tā “เขา” yéye “คุณตา” qiú “ลูก(ขนไก่)” จากที่ต่ำไปยังสูง โดยหลังคำ shàng และ ขึ้น จะตามด้วยคำบ่งบอกสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของหน่วยกรรม ซึ่งในภาษาจีน หากหน่วยกรรมเป็นผู้ถูกกระทำแล้ว ส่วนใหญ่จะใช้ “ประโยค ๖” และหน่วยกรรมหรือสิ่งที่ถูกกระทำจะอยู่นำหน้าหน่วยกริยาเสมอ เช่น ในตัวอย่างที่

1-5 สิ่งที่ถูกกระทำหรือหน่วยกรรมคือ tā "เขา" tā "เขา" yéye "คุณตา" qíú "ลูก(ชนไก่)" และ tā "เขา" และคำที่บ่งบอกจุดหมายปลายทางของกรรมคือ chē "รถ" tuōchē "รถลาก" และ wǎngpǎi "ไม้แบดมินตัน" แต่ในภาษาไทยหน่วยกรรมหรือสิ่งที่ถูกกระทำจะตามหลังหน่วยกริยา ดังจะเห็นได้จากคำแปลของประโยคตัวอย่างที่ 1-5 ตารางข้างล่างนี้จะแสดงให้เห็นคำ shàng และ ชื่น ในโครงสร้างประโยคภาษาจีนและภาษาไทยในความหมายนี้

โครงสร้างประโยค	
ภาษาจีน	ภาษาไทย
[S+] bǎ+ O+ V+ shàng + G	[S+] V + O + ชื่น + G

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่าคำเสริมกริยา shàng หากเป็นประโยคที่แสดงความหมายจากที่ต่ำไปยังที่สูง จะตรงกับคำกริยารอง ชื่น ในภาษาไทยที่เป็นความหมายโดยตรง ถึงแม้ว่าโครงสร้างรูปประโยคจะแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยแล้ว ก็ตรงกับคำกริยารอง ชื่น ความหมายโดยตรง ลักษณะความหมายบอกแนวผ่านทิศทางในแนวตั้ง (โสภารวรรณ แสงไชย 1994:28-29)

5.1.2 ความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำเสริมกริยาต่างกัน

ความหมายโดยตรงของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng เมื่อถอดความเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่จะใช้คำขยายกริยา ชื่น ในภาษาไทย แต่คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng ที่แสดงความหมายโดยนัย ส่วนใหญ่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะไม่ใช้คำขยายกริยา ชื่น แต่จะใช้คำขยายกริยาตัวอื่นซึ่งมีความหมายเหมือนกันกับคำเสริมกริยา shàng ในภาษาจีนในบริบทนั้นๆ คำขยายกริยาในภาษาไทยที่มีความหมายเหมือนกับคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng เหล่านี้สามารถแบ่งตามความหมายต่าง ๆ ได้ดังนี้

5.1.2.1 แสดงทิศทางมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า

คำ shàng ที่แสดงทิศทางมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่จะใช้คำว่า "ทัน" ตัวอย่าง

1) 孫喜追上了他們。(徐華)

Sūnxǐ zhuīshàng le tāmen. (Xú Huá)

ซุนสี่+ไล่+ชื่น+แล้ว+พวกเขา

ซุนสี่ไล่ทันพวกเขาแล้ว (สวีหวา)

2) 全社會都關心孩子，咱們也得跟上形勢了。(王朔)

Quánshèhuì dōu guān xīn háizi, zánmen yěděi gēnshang xíngshì le.

(Wáng Shuò)

ทั้งสังคม+ล้วน+ห่วงใย+เด็ก พวกเรา+ก็ต้อง+ตาม+ขึ้น+สถานการณ์+แล้ว

ทั้งสังคมล้วนหันมาห่วงใยเด็ก พวกเราก็ต้องตามให้ขึ้นสถานการณ์แล้วละ

(หวางจิว)

3) 他赶上了前面的人。(老舍)

Tā gǎnshang le qiánmiàn de rén. (Lǎo Shě)

เขา+ตาม+ขึ้น+แล้ว+ข้างหน้า+ที่+คน

เขาตามทันคนที่อยู่ข้างหน้าแล้ว (เหลาเอ๋อ)

จากตัวอย่าง จะเห็นว่า zhuānshang “ไล่ทัน” gēnshang “ตามให้ทัน” gǎnshang “ตามทัน” ไม่ได้มีความหมายที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง แต่จะเป็นการแสดง ความหมายที่มุ่งไปข้างหน้า ในตัวอย่างที่ 1-3 Sūn xǐ “ซุนซี” zánmen “พวกเรา” และ tā “เขา” ต่าง มุ่งเข้าไปที่เป้าหมายข้างหน้า ซึ่งก็คือ tāmen “พวกเขา” xíngshì “สถานการณ์” และ rén “คน” ตามลำดับ คำ shàng ในที่นี้ถึงแม้จะมีความหมายแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ แต่ไม่ได้แสดงความ หมายเบื้องต้นของคำ shàng ฉะนั้น คำ shàng ในความหมายนี้ เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยแล้ว มักจะให้คำขยายกริยา ทัน จะไม่แปลว่า ขึ้น ดังตัวอย่าง “ไล่ทัน ตามทัน” จะไม่พูด “ไล่ขึ้น *ตามขึ้น”

5.1.2.2 แสดงการทำให้มีอยู่หรือเพิ่มเข้าไปในที่ใดที่หนึ่ง

คำ shàng ที่แสดงการทำให้มีอยู่หรือเพิ่มเข้าไปในที่ใดที่หนึ่ง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยส่วน ใหญ่ใช้คำว่า “ไว้” ตัวอย่าง

1) 你装上錢就是保險櫃，挂上衣裳就是大衣櫃。(王朔)

Nǐ zhuāngshang qián jiùshì bǎoxiǎnguì, guàshang yīshang jiùshì dàyīguì.

(Wáng Shuò)

เธอ+ใส่+ขึ้น+เงิน+ก็คือ+ตู้เซฟ แขนวน+ ขึ้น+ก็คือ+ตู้เสื้อผ้า

(ที่)เธอใส่เงินไว้ก็คือตู้เซฟ (ที่)แขนวนเสื้อไว้ก็คือตู้เสื้อผ้า (หวางจิว)

2) 客廳裏已經擺上一盤木瓜。(王朔)

Kètīng lǐ yǐjīng bǎishàng yìpán mùguā. (Wáng Shuò)

ห้องรับแขก+ใน+ได้+วาง+ขึ้น+หนึ่งถาด+มะละกอ

ในห้องรับแขกจัดมะละกอไว้หนึ่งถาดแล้ว (หวางจี้ว)

3) 他急忙躺在床上，用被子蒙上頭。(老舍)

Tā jí máng tǎng zài chuángshàng, yòng bèizi méngshàng tóu. (Lǎo Shě)

เขา+รีบ+เอนกาย+อยู่+บนเตียง ใช้+ผ้าห่ม+คลุม+ขึ้น+หัว

เขารีบเอนกายลงบนเตียง ใช้ผ้าห่มคลุมหัวไว้ (เหลาเจ้อ)

4) 于觀在筆記本上記上一條。(老舍)

Yúguān zài bǐjìběn shàng jìshàng yìtiáo. (Lǎo Shě)

อวี๋กวาง+อยู่+สมุดบันทึก+ขึ้น+จด+ขึ้น+หนึ่งรายการ

อวี๋กวางจดไว้ในสมุดบันทึกรายการหนึ่ง (เหลาเจ้อ)

5) 他圍上條大毛巾。(老舍)

Tā wéishàng tiáo dà máojīn. (Lǎo Shě)

เขา+พัน+ขึ้น+หนึ่งผืน+ใหญ่+ผ้าขนหนู

เขาพันผ้าขนหนูผืนใหญ่ไว้ผืนหนึ่ง (เหลาเจ้อ)

ในตัวอย่างที่ 1-5 คำกริยา zhuāng “ใส่” guà “แขวน” bǎi “จัด” méng “คลุม” jì “จด” wéi “พัน” เมื่อตามด้วยคำเสริมกริยา shàng จะแสดงถึง การทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพิ่มเข้าไปและคงอยู่อย่างนั้น ซึ่งในภาษาไทยมักใช้คำว่า ไว้ ฉะนั้น ในความหมายนี้ คำ shàng จึงถอดความเป็นภาษาไทยว่า ไว้

5.1.2.3 แสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน

คำ shàng ที่แสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน เมื่อแปลเป็นภาษาไทยส่วนใหญ่นิยมใช้คำว่า “ได้” ตัวอย่าง

1) 今天買上了新車。(老舍)

Jīntiān mǎishàng le xīnchē. (Lǎo Shě)

วันนี้+ซื้อ+ขึ้น+แล้ว+ใหม่+รถ

วันนี้ซื้อรถคันใหม่ได้แล้ว (เหลาเจ้อ)

2) 他搶上買貴就跑。(老舍)

Tā qiǎngshàng mǎimài jiù pǎo. (Lǎo Shě)

เขา+แย่ง+ขึ้น+ลูกค้า+ก็+วิ่ง

เขาแย่งลูกค้าได้แล้วก็หนีไป (เหลาเฉ่อ)

3) 你連個主任科員還沒混上。(王朔)

Nǐ lián gè zhǔrèn kēyuán hái méi hùnshàng. (Wáng Shuò)

เธอ+แม้+หัวหน้าแผนก+ยังไม่+เป็น+ขึ้น

แม้แต่หัวหน้าแผนกเธอก็ยังไม่สามารถเป็นได้เลย (หวางจู้)

4) 有的人已經很難吃上飽飯。(老舍)

Yǒuderén yǐjīng hěn nán chīshàng bǎofàn. (Lǎo Shě)

บางคน+แล้ว+มาก+ยาก+กิน+ขึ้น+อิ่ม+ข้าว

บางคนนั้นการจะกินข้าวให้ได้อิ่มก็ยากมากแล้ว (เหลาเฉ่อ)

5) 又有多少能喝上牛奶的？(張正隆)

Yòuyǒu duōshǎo néng hēshàng niúǎi de? (Zhāng Zhènglóng)

มีอีก+เท่าไร+สามารถ+ดื่ม+ขึ้น+นม+ที่

มีอีกเท่าไร(คน)ที่สามารถมีนมดื่มได้ (จางเจิ้งหลง)

ในตัวอย่างที่ 1-5 คำ shàng แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายของกริยา mǎi “ซื้อ” qiǎng “แย่ง” hùn “เป็น” chī “กิน” hē “ดื่ม” เช่น ซื้อรถได้ แย่งการค้าได้ เป็นหัวหน้าแผนกได้ กินข้าวอิ่มได้ ดื่มนมได้ ฉะนั้น เมื่อถอดความหมายเป็นภาษาไทย จึงมักจะใช้คำว่า ได้ ซึ่งเป็นคำที่บ่งบอกถึงการบรรลุ หรือ สำเร็จได้

5.1.2.4 แสดงการบรรลุถึงปริมาณ

คำ shàng ที่แสดงการบรรลุถึงปริมาณ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้คำว่า

“สัก” ตัวอย่าง

1) 幹上兩年，最多兩年，他就又可以買上車。(老舍)

Gànshàng liǎngnián, zuìduō liǎngnián, tā jiù yòu kěyǐ mǎishàng chē. (Lǎo Shě)

ทำ+ขึ้น+สองปี อย่างมาก+สองปี เขา+ก็+อีก+ได้+ซื้อ+ขึ้น+รถ

ทำสักสองปี อย่างมากสองปี เขาก็สามารถจะซื้อรถได้อีก (เหลาเฉ่อ)

2) 你起來給我走上幾步看看。(王朔)

Nǐ qǐlái gěi wǒ zǒushàng jǐ bù kànkàn. (Wáng Shuò)

เธอ+ขึ้นมา+ให้+ฉัน+เดิน+ขึ้น+ไม่กี่ก้าว+ดู

เธอลุกขึ้นมาเดินให้ฉันดูสักสองสามก้าวสิ (หวางจิว)

3) 我倆得喝上半斤蓮花白。(老舍)

Wǒ liǎng děi hēshàng bànjīn liánhuābái. (Lǎo Shě)

ฉัน+สอง+ต้อง+ดื่ม+ขึ้น+ครึ่งชั่ง+เหล้าเหลียนฮวาไป

เราสองคนต้องดื่มเหล้าเหลียนฮวาไปสักครึ่งชั่ง (เหลาเฉ่อ)

4) 他同她也偶爾聊上幾句。(劉心武)

Tā tóng tā yě ǒu'ěr liáoshàng jǐjù. (Liú Xīnwǔ)

เขา+กับ+หล่อน+ก็+บางครั้ง+คุย+ขึ้น+สองสามประโยค

บางครั้งเขากับหล่อนก็คุยกันสักสองสามประโยค (หลิวซินอู๋)

5) 客人往往住上一兩個晚上。(彭見明)

Kèrén wǎngwǎng zhùshàng yīliǎnggè wǎnshàng. (Péng Jiàn míng)

แขก+มักจะ+อาศัย+ขึ้น+หนึ่งสองคืน+กลางคืน

แขกมักจะพักอาศัยสักคืนสองคืน (เพิงเจี้ยนหมิง)

ในตัวอย่างที่ 1-5 คำเสริมกริยา shàng จะแสดงถึงการสามารถบรรลุปริมาณของกริยา gàn "ทำ" zǒu "เดิน" hē "ดื่ม" liáo "คุย" zhù "อาศัย" ซึ่งจะสังเกตได้ว่า คำบอกจำนวนหรือปริมาณในความหมายนี้ เมื่อตามด้วยคำเสริมกริยา shàng แล้ว จะมีความหมายบ่งบอกจำนวนหรือปริมาณแบบโดยประมาณ ซึ่งในภาษาไทยหากจะใช้คำขยายกริยาที่แสดงความหมายนี้ ก็มักจะใช้คำว่า สัก ซึ่งมีความหมายโดยประมาณเช่นกัน

5.1.2.5 แสดงถึงการเริ่มต้นและดำเนินต่อไป

คำ shàng ที่แสดงการเริ่มต้นและยังดำเนินต่อไป เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้คำว่า "เข้า" หรือ "เริ่ม" ตัวอย่าง

1. "เข้า"

1) 我就看上你了。(王朔)

Wǒ jiù kànshàng nǐ le. (Wáng Shuò)

ฉัน+ก็+ชอบ+ขึ้น+เธอ+แล้ว
ฉันชอบเธอเข้าแล้วละ (หวางจ้าว)

2) 我愛上別的女人了。(老舍)

Wǒ àishàng biéde nǚrén le. (Lǎo Shě)

ฉัน+รัก+ขึ้น+คนอื่น+ผู้หญิง+แล้ว

ฉันรักผู้หญิงคนอื่นเข้าแล้ว (เหลาเจ้อ)

3) 我喜歡上你了。(王朔)

Wǒ xǐhuānshàng nǐ le. (Wáng Shuò)

ฉัน+ชอบ+ขึ้น+เธอ+แล้ว

ฉันชอบเธอเข้าแล้ว (หวางจ้าว)

4) (你) 遇上什麼操心事了?(劉心武)

(Nǐ) yùshàng shénme cāoxīnshì le? (Liú Xīnwǔ)

(เธอ) พบ(เจอ)+ขึ้น+อะไร+เรื่องทุกขใจ+แล้ว

(เธอ) เจอเรื่องทุกขใจอะไรเข้าแล้วหรือ (หลิวซินอู่)

5) 現在碰上難題兒了。(王朔)

Xiànzài pèngshàng nántí er le. (Wáng Shuò)

ตอนนี้+พบ+ขึ้น+ปัญหายาก+แล้ว

ตอนนี้เจอปัญหายากเข้าแล้ว (หวางจ้าว)

2. "เริ่ม"

6) 東陽又啃上了指甲。(老舍)

Dōngyáng yòu kěnshàng le zhǐjiǎ. (Lǎo Shě)

ตงหยาง+อีก+กัด+ขึ้น+แล้ว+เล็บ

ตงหยางเริ่มกัดเล็บอีกแล้ว (เหลาเจ้อ)

7) 他吸上了烟。(老舍)

Tā xīshàng le yān. (Lǎo Shě)

เขา+สูบ+ขึ้น+แล้ว+บุหรี่

เขาเริ่มสูบบุหรี่แล้ว (เหลาเจ้อ)

8) 他已經打上了盹，倒在床上。(老舍)

Tā yǐjīng dǎshàng le dǔn, dǎo zài chuángshàng. (Lǎo Shě)

เขา+แล้ว+ตี+ขึ้น+หลับหงก เอน+อยู่+เตียง+บน

เขาเริ่มหลับหงกแล้วล้มนอนอยู่บนเตียง (เหลาเจ้อ)

9) 虎妞的嘴唇哆嗦上了。(老舍)

Hǔniū de zuǐchún duōsuoshàng le. (Lǎo Shě)

หูนิว+ของ+ริมฝีปาก+สัน+ขึ้น+แล้ว

ริมฝีปากของหูนิวเริ่มสันแล้ว (เหลาเจ้อ)

10) 炷王爺又和人的生死搭上了關係。(汪曾祺)

Zàowángyé yòu hé rén de shēngsǐ dāshàng le guānxi. (Wāng Zēngqí)

เทพแห่งเตาไฟ+อีก+กับ+คน+ของ+ตายเกิด+ก่อ+ขึ้น+แล้ว+เกี่ยวข้องกับ

เทพแห่งเตาไฟเริ่มเกี่ยวข้องกับเกิดการเกิดการตายของมนุษย์อีกแล้ว (วางเจิ้งฉี)

ในตัวอย่างข้างต้น เมื่อคำ shàng แสดงความหมายของการเริ่มต้นและดำเนินต่อไป ไม่ว่าจะใช้คำว่า เช้า หรือ เริ่ม ถอดความหมาย คำกริยาที่ใช้จะเป็นคำกริยาที่บอกสภาพหรือการกระทำ ในตัวอย่างที่ 1-10 kàn "ชอบ" ài "รัก" xǐhuān "ชอบ" yù "ประสบ" pèng "เจอ" kěn "กัด" xī "สูบ" dǎ(kēshuǐ) "สัปรดหงก" duōsuō "สัน" และ dǎ "ก่อ" เมื่อเกิดร่วมกับคำเสริมกริยา shàng จะมีความหมายของการเปลี่ยนแปลง คือบอกถึงการเริ่มต้นและการดำเนินต่อไปของการกระทำหรือสภาพใดสภาพหนึ่ง

5.1.3 ภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHÀNG แต่ภาษาไทยไม่ใช้คำเสริมกริยา

ประโยคที่มีคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng โดยส่วนใหญ่แล้ว จะสามารถใช้คำขยายกริยา(หรือที่เรียกกันว่ากริยารอง)ในภาษาไทยในลักษณะเดียวกันมาถอดความหมายได้ ถึงแม้บางประโยคจะไม่ใช้คำขยายกริยา ขึ้น ที่ตรงกับคำ shàng ในภาษาจีน ก็ยังสามารถใช้คำขยายกริยาดัดแปลงได้ แต่ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ จะเป็นประโยคที่มีคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng แต่เมื่อแปลถอดความเป็นภาษาไทยแล้ว ไม่ต้องใช้คำขยายกริยา ซึ่งสามารถแบ่งตามความหมายได้ดังนี้

5.1.3.1 แสดงความหมายที่บอกว่าเป็นการประกบเข้าหากัน ตัวอย่าง

1) 關上書房門幹什麼呀? (劉心武)

Guānshang shūfángmén gànshēnme ya?(Liú Xīnwǔ)

ปิด+ขึ้น+ประตูห้องอ่านหนังสือ+ทำไม+หรือ

ปิดประตูห้องอ่านหนังสือทำไมหรือ(หลิวซินอู๋)

2) 大家一齊閉上嘴。(老舍)

Dàjiā yìqí bìshang zuǐ. (Lǎo Shě)

ทุกคน+พร้อมกัน+ปิด+ขึ้น+ปาก

ทุกคนปิดปากพร้อมกัน (เหลาเฉ่อ)

3) 撞上門鎖。(海波)

Zhuàngshang ménshuǒ.(Hǎi Bō)

ชน+ขึ้น+ประตู+กุญแจ

ล็อกกุญแจประตู (ไห่ป๋ว)

4) (他)扣上被解開的襯衫扣。(劉心武)

(Tā) kòushang bèi jiěkāi de chènshānkòu.(Liú Xīnwǔ)

(เขา) ติด+ขึ้น+ถูก+แกะออก+ที่+กระดุมเสื้อ

(เขา)ติดกระดุมเสื้อที่ถูกแกะออก (หลิวซินอู๋)

คำ shàng ในความหมายนี้ บางประโยคเมื่อเปลี่ยนเป็นประโยค bǎ แล้ว ภาษาไทยบางครั้งก็แปลถอดความโดยมีคำเสริมกริยาได้ เช่น

把門關上。 Bǎ mén guānshang. ปิดประตูเข้ามา

把嘴閉上。 Bǎ zuǐ bìshang. ปิดปากไว้

把門鎖撞上。 Bǎ ménsuǒ zhuàngshang. ล็อกกุญแจประตูไว้

把襯衫扣扣上。 Bǎ chènshānkòu kòushang. ติดกระดุมไว้

5.1.3.2 แสดงถึงการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปให้แก่ผู้อื่นด้วยความมอบน้อม ตัวอย่าง

5) 向祖國和人民獻上一顆紅心。

Xiàng zhǔguó hé rénmin xiànshang yìkē hóngxīn.

ต่อ+ประเทศชาติ+และ+ประชาชน+มอบให้+ขึ้น+หนึ่งดวง+หัวใจแดง

มอบหัวใจสีแดงให้แก่ประเทศชาติและประชาชน

6) 除了還上押款與利錢，還剩下二十來塊。(老舍)

Chúle huánshàng yākǎn yǔ lìqián, háishèngxià èrshí lái kuài. (Lǎo Shě)

นอกจาก+คืน+ขึ้น+เงินมัดจำ+และ+ดอกเบี้ย ยังเหลือ+20กว่า+หยวน

นอกจากคืนเงินมัดจำและดอกเบี้ยแล้ว ยังเหลือเงิน 20 กว่าหยวน (เหลาเจ้อ)

7) (祥子)把這兩天的車份兒交上。(老舍)

(Xiángzi) bǎ zhè liǎng tiān de chē fèn er jiāo shàng. (Lǎo Shě)

(เสียงจื้อ) เขา+สองวันนี้+ของ+ค่ารถ+ส่ง+ขึ้น

(เสียงจื้อ) เขา+ค่ารถของสองวันนี้มาส่ง (เหลาเจ้อ)

8) 另隻手同時遞上一張名片。(王朔)

Lìng zhī shǒu tóngshí dì shàng yì zhāng míng piàn. (Wáng Shuò)

มืออีกข้าง+เวลาเดียวกัน+ส่ง+ขึ้น+หนึ่งใบ+นามบัตร

ขณะเดียวกันมืออีกข้างก็ยื่นนามบัตรให้หนึ่งใบ (หวางจื้อ)

ในตัวอย่างข้างต้น จะสังเกตได้ว่าการที่ภาษาจีนใช้คำเสริมกริยา และภาษาไทยไม่ใช้คำขยายกริยานั้น เนื่องจากในภาษาไทย คำกริยาเหล่านี้ล้วนมีความหมายสมบูรณ์ในตัวอยู่แล้ว และคำเสริมกริยา shàng ในที่นี้ก็ได้แสดงทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง หรือ แสดงความหมายโดยนัยอื่นที่ต้องการคำขยายกริยาในภาษาไทยมาเสริมความหมายของคำกริยา เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องใช้คำขยายกริยาอีก ประโยคในภาษาจีน ที่แสดงความหมายเหล่านี้ หากเป็นประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ จะไม่มีคำเสริมกริยา shàng ก็ได้ เช่น guān mén “ปิดประตู” bǐ zǔ “หุบปาก” xià yì kē hóng xīn “มอบหัวใจสีแดงหนึ่งดวง” เป็นต้น แต่หากเป็นประโยคซับซ้อน หรือประโยคคำสั่ง ก็จะถูกมองว่าเป็นประโยคที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น *Nǐ kuài bǎ mén guān. *คุณรีบเอาประตูปิด เพราะควรจะต้องมีคำเสริมบ่งบอกสภาพการเปลี่ยนแปลงของคำกริยา

5.2 เปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง XIÀ กับภาษาไทย

การเปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง xià กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ความหมายและวิธีใช้เหมือนกับคำ ลง ในภาษาไทย และความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำเสริมต่างกัน

5.2.1 ความหมายและวิธีการใช้เหมือนคำ ลง ในภาษาไทย

ในภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง xià ในภาษาไทยก็ใช้คำเสริมกริยา ลง เหมือนกัน ความหมายและวิธีการใช้ คำ xià ซึ่งแสดงความหมายโดยตรงของคำนี้ในภาษาจีนจะเหมือนกับคำ ลง ในภาษาไทย คำ ลง ในภาษาไทย ที่ความหมายเหมือนกับคำเสริมกริยาบอกทิศทาง xià นี้ สามารถแบ่งตามความหมายได้ดังนี้

5.2.1.1 แสดงทิศทางกริยาอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่สูงไปยังที่ต่ำ
ความหมายคำ xià แสดงทิศทางของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่สูงไปยังที่ต่ำ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะใช้คำ “ลง” เหมือนกัน ตัวอย่าง

1) 他走下講臺。(老舍)

Tā zǒuxià jiǎngtái. (Lǎo Shě)

เขา+เดิน+ลง+เวที

เขาเดินลงจากเวที (เหลาเฉ่อ)

2) 他衝下臺階。

Tā chōngxià táijiē.

เขา+พุ่ง+ลง+บันได

เขาพุ่งลงจากบันได

3) 孩子悄悄地爬下椅子。(曾卓)

Háizi qiāoqiāo de páxià yǐzi. (Zēng Zhuó)

เด็ก+ค่อยๆ+ไต่+ลง+เก้าอี้

เด็กค่อยๆไต่ลงจากเก้าอี้ (เจิงจั่ว)

4) 我走下地下通道。(王朔)

Wǒ zǒuxià dìxiàtōngdào. (Wáng Shuò)

ฉัน+เดิน+ลง+อุโมงค์

ฉันเดินลงอุโมงค์ (หวางจั่ว)

5) 弟弟跳下水。

Dìdì tiàoxià shuǐ.

น้องชาย+กระโดด+ลง+น้ำ

น้องชายกระโดดลงน้ำ

คำเสริมกริยาบอกทิศทาง xià เป็นความหมายโดยตรง แสดงทิศทางของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่สูงไปยังที่ต่ำ ตรงกับคำกริยารอง ลง ในภาษาไทยที่เป็นความหมายโดยตรง ลักษณะความหมายบอกแนวผ่านทิศทางในแนวตั้ง ฉะนั้น ในตัวอย่างที่ 1-5 จะเห็นได้ว่า คำ xià กับ คำ ลง มีความหมายและวิธีการใช้ที่เหมือนกัน คือล้วนแต่อยู่หลังคำกริยา ความหมายก็เหมือนกัน คือแสดงทิศทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ

หน่วยกรรมที่ปรากฏอยู่หลังคำ xià สามารถบ่งบอกจุดเริ่มต้น หรือจุดหมายปลายทาง ในตัวอย่างที่ 1-3 คำ jiāngtái "เวที" tāijiē "บันได" และ yǐzi snàng "บนเก้าอี้" คือจุดเริ่มต้น ตัวอย่างที่ 4-5 คำ dìxiàtóngdào "อุโมงค์" และ shuǐ "น้ำ" คือจุดหมายปลายทาง ในประโยคภาษาไทย เมื่อจะบ่งบอกจุดเริ่มต้น โดยทั่วไปจะมีคำ "จาก" อยู่หลังคำ "ลง" ในภาษาจีนเมื่อจะบ่งบอกจุดเริ่มต้นและจุดหมายปลายทาง ในประโยคต้องมีคำ 从 cóng ตามด้วยคำที่บ่งบอกจุดเริ่มต้น และหลังคำ xià จะเป็นคำบ่งบอกจุดหมายปลายทาง เช่น 猫从桌上跳下地。Māo cóng zhuōshàng tiàoxià dì. "แมวกระโดดจากโต๊ะลงบนพื้น" Zhuōshàng "บนโต๊ะ" คือจุดเริ่มต้น dì "พื้น" คือจุดหมายปลายทาง

ความหมายของคำ xià และ ลง นอกจากจะเหมือนกันแล้ว โครงสร้างประโยคจะมีส่วนเหมือนและส่วนต่างกัน ตารางข้างล่างนี้จะแสดงให้เห็นคำ xià และ ลง ในโครงสร้างประโยคของภาษาจีนและภาษาไทยในความหมายนี้

โครงสร้างประโยค	
ภาษาจีน	ภาษาไทย
S + V + xià + B	S + V + ลง + [จาก] + B
S + V + xià + G	S + V + ลง + G

5.2.1.2 แสดงทิศทางกริยาที่บอกการเปลี่ยนท่าทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ
ความหมายคำ xià ที่แสดงทิศทางกริยาบอกการเปลี่ยนท่าทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วใช้คำ "ลง" เหมือนกัน ตัวอย่าง

1) 他 不肯坐下喝茶。(老舍)

Tā bùkěn zuòxià hē chá. (Lǎo Shě)

เขา+ไม่ยอม+นั่ง+ลง+ดื่ม+น้ำชา

เขาไม่ยอมนั่งลงดื่มน้ำชา (เหลาเช่อ)

2) 你躺下睡吧。(老舍)

Nǐ tǎngxià shuì ba. (Lǎo Shě)

คุณ+เอนกาย+ลง+นอน+เถอะ

คุณเอนกายลงนอนเถอะ (เหลาเจ้อ)

3) 他又倒下了。(老舍)

Tā yòu dǎoxià le. (Lǎo Shě)

เขา+อีก+ล้ม+ลง+แล้ว

เขาล้มลงอีกแล้ว (เหลาเจ้อ)

4) 祥子叫骆驼们跪下。(老舍)

Xiángzi jiào luòtuomen guìxià. (Lǎo Shě)

เสียงจื่อ+เรียก+พวกอูฐ+คุกเข่า+ลง

เสียงจื่อเรียกพวกอูฐให้คุกเข่าลง (เหลาเจ้อ)

5) 他放下手。

Tā fàngxià shǒu.

เขา+วาง+ลง+มือ

เขาวางมือลง

ในตัวอย่างที่ 1-5 คำ xià จะตามหลังคำกริยา zuò tǎng dào guì และ fàng คำ ลง จะตามหลังคำกริยา นั่ง เอนกาย ล้ม คุกเข่า และ วาง จะเห็นว่าคำ xià และ ลง นั้นอยู่หลังหน่วยกริยาทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย แต่โครงสร้างประโยคจะไม่เหมือนกัน ในตัวอย่างที่ 1- 2 คำที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม คือ คำกริยา ซึ่งไวยากรณ์จีนกลางโครงสร้างเช่นนี้เรียกว่า โครงสร้างกริยาที่เรียงต่อกัน (連動結構 liándòng jiégòu) แต่ในตัวอย่างที่ 5 คำที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม คือ คำนาม คำ xià ที่แสดงทิศทางกริยาบอกการเปลี่ยนท่าทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำนี้ เมื่อต้องการแสดงความหมายตรงข้ามจะใช้คำ qǐlai "ขึ้น" หรือ qǐ "ขึ้น" ตัวอย่าง

坐下 zuòxià นั่งลง ตรงข้ามกับ 站起來 zhàn qǐlai ยืนขึ้น

低下頭 dīxià tóu ก้มหัวลง 抬起頭 táiqǐ tóu เงยหน้าขึ้น

放下手 fàngxià shǒu วางมือลง 舉起手 jǔqǐ shǒu ยกมือขึ้น

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตเห็นว่า คำตรงข้ามของคำ xià ในความนี้ ภาษาจีนจะใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง qǐlai หรือ qǐ ไม่ใช่คำ shàng แต่ในภาษาไทยยังใช้คำ ขึ้น อยู่ เพราะฉะนั้น

จะเห็นว่าคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng ในภาษาจีนนั้นไม่มีความหมายที่แสดงทิศทางกริยาบอก การเปลี่ยนแปลงท่าทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง

ตารางข้างล่างนี้จะแสดงให้เห็นคำ xià และ ลง ในโครงสร้างประโยคภาษาจีนและภาษาไทย ในความหมายที่กล่าวมาข้างต้นอย่างชัดเจนดังนี้

โครงสร้างประโยค	
ภาษาจีน	ภาษาไทย
S + V + xià + [C(V)]	S + V + ลง + [O(V)]
S + V + xià + O(N)	S + V + O(N) + ลง

5.2.1.3 แสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำ โดยเปลี่ยนทิศทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ ความหมายคำ xià ที่แสดงทิศทางกริยาของสิ่งของที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่สูง ไปยังที่ต่ำ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะใช้คำ "ลง" เหมือนกัน ตัวอย่าง

1) 他丢下烟。(王蒙)

Tā duīxià yān. (Wáng Měng)

เขา+ทิ้ง+ลง+บุหรี่

เขาทิ้งบุหรี่ลง (หวางเหมิง)

2) 他搁下书。(王朔)

Tā gēxià shū. (Wáng Shuò)

เขา+วาง+ลง+หนังสือ

เขาวางหนังสือลง (หวางจิว)

3) 他放下笔。(老舍)

Tā fàngxia bǐ. (Lǎo Shě)

เขา+วาง+ลง+ปากกา

เขาวางปากกา ลง (เหลาเจ้อ)

4) 小文扔下了笛子。(徐华)

Xiǎowén rēngxià le dízi. (Xú Huá)

เสี่ยวเหวิน+โยน+ลง+แล้ว+ขลุ่ย

เดี่ยวเหวินโยนขลุ่ยลง (สวีหวา)

5) 他搬下微濕的行李。(王蒙)

Tā bānxià wēishī de xínglǐ. (Wáng Měng)

เขา+ขนย้าย+ลง+เปียกเล็กน้อย+ที่+สัมภาระ

เขาขนย้ายสัมภาระที่เปียกเล็กน้อยลง (หวางเหมิง)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าหลังคำ xià จะตามด้วยหน่วยกรรมที่ถูกกระทำ เหมือนกับรูปประโยคของ shàng ดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่ในภาษาไทยหน่วยกรรมจะอยู่นำคำ ลง คำ xià ในความหมายนี้ หลังหน่วยกรรมในภาษาจีนจะตามด้วยคำบ่งบอกสถานที่หรือจุดหมายปลายทางไม่ได้ เช่น *他扔下篮子地下 *Tā rēngxià dǐzi dìxià แต่ในภาษาไทย หลังคำ ลง ในความหมายนี้สามารถตามด้วยคำที่บ่งบอกสถานที่หรือจุดหมายปลายทางได้ เช่น เขาโยนขลุ่ยลงในกล่อง กล่อง คือ สถานที่จุดหมายปลายทาง สรุปได้ว่า คำเสริมกริยาบอกทิศทาง xià หากเป็นประโยคที่แสดงความหมายจากที่สูงไปยังที่ต่ำ จะมีความหมายที่ตรงกับคำกริยารอง ลง ในภาษาไทยที่เป็นความหมายโดยตรง ลักษณะความหมายบอกแนวผ่านทิศทางในแนวตั้ง ถึงแม้ว่าโครงสร้างรูปประโยคจะแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่เมื่อถอดความหมายเป็นภาษาไทยแล้ว ยังใช้คำเสริมกริยา ลง เหมือนกับภาษาจีน

ตารางข้างล่างนี้จะแสดงให้เห็นคำ xià และ ลง ในโครงสร้างประโยคภาษาจีนและภาษาไทยในความหมายที่กล่าวมาข้างต้นอย่างชัดเจนดังนี้

โครงสร้างประโยค	
ภาษาจีน	ภาษาไทย
S + V + xià + O	S + V + O + ลง

5.2.1.4 แสดงถึงการกระทำหรืออารมณ์ที่เข้าสู่อาการซึ่งสงบลง
คำ xià ที่แสดงถึงการกระทำที่เข้าสู่อาการซึ่งสงบลง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย จะใช้คำว่า ลง เช่นกัน ตัวอย่าง

1) 他停下脚步。(劉心武)

Tā tíngxià jiǎobù. (Liú Xīnwǔ)

เขา+หยุด+ลง+มีเท้า

เขาหยุดมีเท้าลง (หลิวซินอู่)

2) 杜梅定下神态盯着我认真地说。(王朔)

Dù Méi dìngxià shéntài dīngzhe wǒ rènzhēn de shuō. (Wáng Shuò)

ดูเหมย+สงบ+ลง+จิตใจ+มอง+ฉัน+ตั้งใจ+de+พูด

ดูเหมยสงบจิตใจลง มองฉันแล้วพูดอย่างตั้งใจ (หวางฉวี)

3) 可能得停下工作。

Kěnéng děi tíngxià gōngzuò.

คงจะ+ต้อง+หยุด+ลง+งาน

คงจะต้องหยุดงานลง

คำ xià ในตัวอย่างที่ 1-3 ข้างต้น ไม่มีความหมายที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่จากที่สูงไปยังที่ต่ำ คำ xià ในที่นี้มีความหมายโดยนัย แสดงถึงการกระทำที่เข้าสู่อาการซึ่งสงบลง ตัวอย่างที่ 1 tíngxià jiǎobù "หยุดมีเท้าลง" แสดงถึงอาการ เดิน ที่หยุดลงและอยู่ในอาการสงบ ตัวอย่างที่ 2 dìngxià.shéntài "สงบจิตใจลง" แสดงถึงอาการหรือสภาพจิตใจ ที่อยู่ในอาการสงบลง ตัวอย่างที่ 3 tíngxià gōngzuò "หยุดงานลง" แสดงถึงการกระทำที่หยุดลงและอยู่ในอาการที่สงบ เมื่อถอดความเป็นภาษาไทย จะใช้คำขยายกริยาหรือกริยารอง ลง ที่โสภารวรรณ แสงไชย(2537:55) จัดเป็น คำกริยารองในความหมายที่บอกการทำให้หมดไป

5.2.2 ความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำเสริมกริยาต่างกัน

คำเสริมกริยาบอกทิศทาง xià ที่แสดงความหมายโดยนัย ส่วนใหญ่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะไม่ใช้คำ ลง แต่จะใช้คำอื่นซึ่งมีความหมายเหมือนกันกับภาษาจีน คำในภาษาไทยที่มีความหมายเหมือนกับคำเสริมกริยาบอกทิศทาง xià ในความหมายนี้ สามารถแบ่งตามความหมายต่าง ๆ ได้ดังนี้

5.2.2.1 แสดงการถอยถอนออกจากสถานที่เดิม

คำ xià ที่แสดงการถอยถอนออกจากที่เดิม เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ ใช้คำว่า "ออก" ตัวอย่าง

1) 他慢慢地退下。

Tā mànman de tuìxià.

เขา+ช้าๆ+ de+ถอย+ลง

เขาถอยออกอย่างช้า ๆ

2) 他犯規了所以被換下場。

Tā fànguī le suǒyǐ bèi huànxià chǎng.

เขา+ ผิดกติกา+แล้ว+จึง+ถูก+เปลี่ยน+ลง+สนาม

เขาเล่นผิดกติกาจึงถูกเปลี่ยนออกจากสนาม

ในตัวอย่างที่ 1-2 คำ xià ในที่นี้ถึงแม้จะมีความหมายแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ แต่ไม่ได้แสดงความหมายเบื้องต้นของคำ xià ที่เคลื่อนที่จากที่สูงไปยังที่ต่ำ แต่เป็นการแสดงการถอดถอนออกจากสถานที่เดิม ในตัวอย่างที่ 1 คำ xià คือการถอดถอนออกจากที่เดิม ตัวอย่างที่ 2 คือถอดถอนออกจากสนาม ฉะนั้น คำ xià ในความหมายนี้ เมื่อถอดความหมายเป็นภาษาไทยแล้ว มักจะใช้คำ ออก

5.2.2.2 แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแยกตัวออกจากที่เดิม

คำ xià ที่แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแยกตัวออกจากที่เดิม เมื่อแปลเป็นภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้คำว่า “ออก” ตัวอย่าง

1) 他解下圍中。(鐵凝)

Tā jiěxià wéizhōng. (Tiě Níng)

เขา+แก้+ลง+ผ้าพันคอ

เขาแก้ผ้าพันคอออก (เถียงหนึ่ง)

2) 他辦下幾粒青麥子。(汪曾祺)

Tā bānxià jǐlì qīngmàizi. (Wāng Zēngqí)

เขา+บี+ลง+สองสามเมล็ด+ข้าวสาลี

เขาบีข้าวสาลีออกสองสามเมล็ด (วางเจิงฉี)

3) 我上了車，趕忙摘下了沾滿了水的眼鏡。(王蒙)

Wǒ shàng le chē, gǎnmáng zhāixià le zhānmǎn le shuǐ de yǎnjìng.

(Wáng Měng)

ฉันขึ้นรถแล้ว รีบ+ถอด+ลง+แล้ว+เกาะเต็มไปหมด+น้ำ+ที่+แว่นตา

ฉันขึ้นรถแล้ว รีบถอดแว่นตาที่มีน้ำเกาะเต็มไปหมดออก (หวางเหมิง)

4) 媽媽脫下外衣。

Māma tuōxià wàiyī.

คุณแม่ + ถอด + ลง + เลื่อนออก

คุณแม่ถอดเลื่อนออกออก

5) 如果你不是老王，我會扭斷你的胳膊，割下你的舌頭。(王蒙)

Rúguǒ nǐ búshì Lǎo Wáng, wǒ huì niǔduàn nǐde gēbo ,gēxià nǐde shé
tōu! (Wáng Měng)

หากว่าเธอไม่ใช่เหลาหวาง ฉัน+จะ+ตัดขาด+ของเธอ + ตัด+ลง+ของเธอ+ ลื่น

หากว่าเธอไม่ใช่เหลาหวาง ฉันคงจะหักแขนของเธอและตัดลิ้นของเธอออกแล้ว

(หวางเหมิง)

ในตัวอย่างที่ 1-5 ของ คำกริยาบอกการกระทำที่ทำให้แยกตัวออกคือ jiě “แก้” bāi “ปี”
zhāi “ถอด” tuō “ถอด” และ gē “ตัด” เมื่อเกิดร่วมกับคำเสริมกริยา xià จะแสดงถึงการทำให้สิ่งใด
สิ่งหนึ่งแยกตัวออกจากที่เดิม เมื่อถอดความเป็นในภาษาไทย จึงมักใช้คำ ออก ซึ่งแสดงถึงการทำให้
สิ่งใดสิ่งหนึ่งแยกตัวออกจากที่เดิมเช่นกัน

5.2.2.3 แสดงถึงการทำให้ผลลัพธ์จากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งคงอยู่ใน
ลักษณะเช่นนั้น

คำ xià ที่แสดงถึงการทำให้ผลลัพธ์จากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งคงอยู่ในลักษณะเช่น
นั้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้คำว่า “ไว้” ตัวอย่าง

1) 他決定節省下氣力。(老舍)

Tā juéding jiéshěngxià qìlì. (Lǎo Shě)

เขา+ตัดสินใจ+ประหยัด+ลง+กำลัง

เขาตัดสินใจออมกำลังไว้ (เหลาเฉ่อ)

2) 他給兒孫打下點生活的基礎。(老舍)

Tā gěi érsūn dǎxià yídiǎn shēnghuó de jīchǔ. (Lǎo Shě)

เขา+ให้+ลูกหลาน+ตี+ลง+นิดหน่อย+ชีวิต+ของ+พื้นฐาน

เขาวางรากฐานการดำรงชีวิตให้กับลูกหลานไว้เล็กน้อย (เหลาเฉ่อ)

3) 桌子上擺着給他留下的一份早餐。(王朔)

Zhuōzishàng bǎizhe gěi tā liúxià de yífèn zǎocān. (Wáng Měng)

โต๊ะ+บน+จัดอยู่+ให้+เขา+เหลือ+ลง+ที่+หนึ่งชุด+อาหารเช้า

บนโต๊ะจัดอาหารเช้าไว้สำหรับเขานึงชุด (หวางจ้าว)

4) 你把錢收下吧。(王朔)

Nǐ bǎ qián shōuxià ba. (Wáng Shuò)

คุณ+เอา+เงิน+รับ+ลง+เถอะ

คุณรับเงินไว้เถอะ (หวางจู้)

5) 他的差事得摺下。

Tāde chāishì děi gēxià.

ของเขา+งาน+ต้อง+วาง+ลง

งานของเขาต้องพักไว้

ในตัวอย่าง 1-5 คำ xià แสดงถึงการทำให้ผลลัพธ์ของกริยาบอกการกระทำหรือทำให้มีอยู่ คือ shěng "ออม" dǎ(jīchǔ) "วางรากฐาน" liú "เหลือ" shōu "เก็บ" และ gē "วาง" คงอยู่ในลักษณะนั้น คำ xià เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยจะใช้ คำว่า ไว้ ซึ่งแสดงถึงการทำให้ผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งคงอยู่ในลักษณะนั้นเหมือนกัน

5.2.2.4 แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน

คำ xià ที่แสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้คำว่า "ไว้" ตัวอย่าง

1) 自己賺下的那點錢..... (老舍)

Zìjǐ zhuànxià de nà diǎn qián..... (Lǎo Shě)

ตัวเอง+สะสม+ลง+ที่+นั้น+เล็กน้อย+เงิน

เงินเล็กน้อยที่ตัวเองสะสมไว้ นั้น (เหลาเจ๋อ)

2) 我決定買下那所房子。(老舍)

Wǒ juéding mǎixià nàsuǒ fángzi. (Lǎo Shě)

ฉัน+ตัดสินใจ+ซื้อ+ลง+หลังนั้น+บ้าน

ฉันตัดสินใจซื้อบ้านหลังนั้นไว้ (เหลาเจ๋อ)

3) 他答應下。(老舍)

Tā dáyingxià. (Lǎo Shě)

เขา+รับปาก+ลง

เขาตอบปากไว้แล้ว (เหลาเจ๋อ)

4) 我們播下了友誼的種子。

Wǒmen bōxià le yǒuyì de zhǒngzi.

พวกเรา+หว่าน+ลง+แล้ว+มิตรภาพ+ของ+เมล็ด

พวกเราได้หว่านเมล็ดแห่งมิตรภาพไว้แล้ว

5) 是哪世結下的孽情。(劉心武)

Shì nǎ shì jiéxià de nièqíng. (Liú Xīnwú)

เป็น+ชาติไหน+ทำ+ลง+ที่+กรรม

ทำกรรมไว้ตั้งแต่ชาติไหนนะ (หลิวซินอู๋)

ในตัวอย่างที่ 1-5 คำ xià แสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอนของกริยาบอก การกระทำและสภาพ zhuàn “สะสม” dǐng “ตัดสินใจ” gāi “ซื้อ” dāyìng “รับปาก” bō “หว่าน เมล็ด” jié(nièqíng) และ “ทำ(กรรม)” ซึ่งเมื่อถอดความเป็นภาษาไทยแล้วคำ xià ในความหมายนี้ จะตรงกับคำ ไว้ ซึ่งแสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอนเหมือนกัน

5.2.2.5 แสดงถึงการสามารถบรรลุปริมาณที่แน่นอน

คำ xià ที่แสดงถึงการสามารถบรรลุปริมาณที่แน่นอน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้ คำว่า “ได้” ตัวอย่าง

1) 這箱子能裝下三十本書。

Zhè xiāngzi néng zhuāngxià sānshí běn shū.

กล่องใบนี้+สามารถ+ใส่+ลง+สามสิบเล่ม+หนังสือ

กล่องใบนี้สามารถใส่หนังสือได้สามสิบเล่ม

2) 艙船可放下一頂方桌。(周作人)

Cāngchuán kě fàngxià yīdǐng fāngzhuō. (Zhōu Zuòrén)

ห้องในเรือ+สามารถ+วาง+ลง+หนึ่งตัว+โต๊ะสี่เหลี่ยม

ห้องในเรือสามารถวางโต๊ะสี่เหลี่ยมได้หนึ่งตัว (โจวจั๋วเหริน)

3) 地方很大可擺下一百張桌子。

Dìfāng hěn dà kě bǎixià yībǎi zhāng zhuōzi.

สถานที่+ใหญ่มาก+สามารถ+จัด+ลง+หนึ่งร้อยตัว+โต๊ะ

สถานที่ใหญ่มาก สามารถจัดโต๊ะได้หนึ่งร้อยตัว

4) 其實用一個大盤子就可把全部內容盛下。(王小波)

Qíshí yòng yí gè dà pán zi jiù kě bǎ quán bù nèi róng shèng xià.

(Wáng Xiǎobō)

ที่จริง+ใช้+หนึ่งใบ+ถาดใหญ่+ก็+สามารถ+เอา+ทั้งหมด+สิ่งของ+จ+ลง

ที่จริงแล้วใช้ถาดใหญ่หนึ่งใบก็สามารถจุสิ่งของทั้งหมดได้ (หวางเสี่ยวโบ)

5) 這屋可以睡下十個人。

Zhè wū kě yǐ shuì xià shí gè rén.

ห้องนี้+สามารถ+นอน+ลง+สิบคน

ห้องนี้สามารถนอนได้สิบคน

ในตัวอย่างที่ 1-5 คำ xià แสดงถึงการสามารถบรรจุปริมาณที่แน่นอนของกริยาอาการกระทำ zhuāng “ใส่” fàng “วาง” bǎi “จัด” shèng “บรรจุ” และ shuì “นอน” คือใส่หนังสือได้ วางโต๊ะได้ จัดโต๊ะได้ จุสิ่งของทั้งหมดได้ และ สามารถนอนได้ เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยแล้ว คำ xià ในความหมายนี้จะตรงกับคำ ได้

5.2.2.6 แสดงถึงการกระทำที่ฝ่ายผู้นำกระทำต่อระดับล่าง

คำ xià ที่แสดงถึงการกระทำที่ฝ่ายผู้นำกระทำต่อระดับล่าง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้คำว่า “มา” ตัวอย่าง

1) 團長傳下命令，晚上八點出發。

Tuánzhǎng chuán xià mìnglìng, wǎnshàng bā diǎn chūfā.

หัวหน้ากลุ่ม+ถ่ายทอด+ลง+คำสั่ง ตอนกลางคืน+ 8 นาฬิกา+ ออกเดินทาง

หัวหน้ากลุ่มถ่ายทอดคำสั่งมา ให้ออกเดินทางคำนี้เวลา 8 นาฬิกา

2) 上面派下款，月底一定要交齊。

Shàngmiàn pàixià kuǎn, yuèdī yí dìng yào jiāo qí.

เบื้องบน+ส่ง+ลง+เงิน สิ้นเดือน+ต้อง+ส่งครบ

เบื้องบนส่งเงินมา สิ้นเดือนนี้ต้องส่งมอบให้ครบ

ในตัวอย่างที่ 1-2 คำ xià แสดงการถ่ายทอดคำสั่งจากหัวหน้าไปสู่ระดับล่าง เมื่อถอดความเป็นภาษาไทย จะตรงกับคำ มา

จากการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปการเปรียบเทียบความหมายคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทยได้ตามที่ปรากฏตารางต่อไปนี้

คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย

ความหมายของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng	คำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย
1.แสดงทิศทางกริยาอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง	ขึ้น
2.แสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง	ขึ้น
3.แสดงทิศทางมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า	ทัน
4.แสดงความหมายที่บอกว่าเป็นการประกบเข้าหากัน	[ไว้ / เข้ามา]
5.แสดงการทำให้มีอยู่หรือเพิ่มเข้าไปในที่ใดที่หนึ่ง	ไว้
6.แสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน	ได้
7.แสดงการบรรลุถึงปริมาณ	สัก
8.แสดงถึงการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปให้แก่ผู้อื่นด้วยความนอบน้อม	—
9.แสดงถึงการเริ่มต้นและดำเนินต่อไป	เข้า / เริ่ม

คำเสริมกริยาบอกทิศทาง xiè กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย

ความหมายของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง xiè	คำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย
1.แสดงทิศทางกริยาอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่สูงไปยังที่ต่ำ	ลง
2.แสดงทิศทางกริยาที่บอกการเปลี่ยนท่าทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ	ลง
3.แสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ	ลง
4.แสดงการถอยดลออกจากสถานที่เดิม	ออก
5.แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแยกตัวออกจากที่เดิม	ออก
6.แสดงถึงการทำให้ผลลัพธ์จากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งคงอยู่ในลักษณะเช่นนั้น	ไว้
7.แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน	ไว้
8.แสดงถึงการสามารถบรรลุปริมาณที่แน่นอน	ได้
9.แสดงถึงการกระทำที่ฝ่ายผู้นำกระทำต่อระดับล่าง	มา
10.แสดงถึงการกระทำหรืออารมณ์ที่เข้าสู่อาการซึ่งสงบลง	ลง